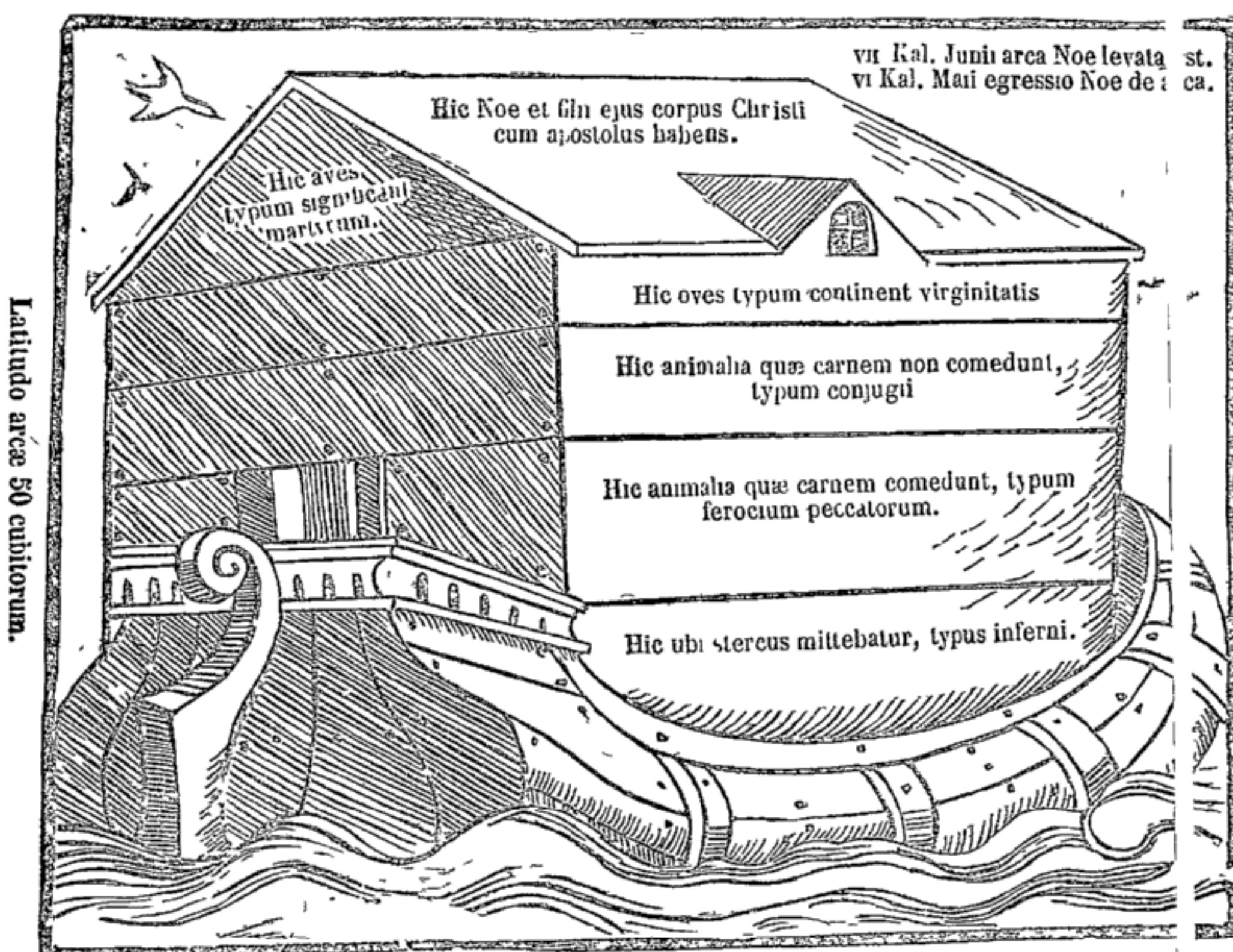

SIMILITUDO ARCÆ NOE.

Altitudo arcæ 50 cubitorum : longitudo, 300 cubitorum.

Arca Noe sine dubio Ecclesiæ typum tenuit, quia C etiam immunda animalia fuerunt (habuit enim homines, habuit et serpentes), ita et in domo agna, id est Christi Ecclesia, vasa diversa sunt, alia quidem in honorem, alia in contumeliam.

BEDÆ PRESBYTERI DE LINGUIS GENTIUM.

Linguarum diversitas exorta est in aedificatione turris post diluvium. Priusquam superbia turris illius in diversos signorum sonos humanam divisit societatem, una omnium nationum lingua fuit, quæ Hebræa vocatur, qua patriarchæ et prophetæ usi sunt non solum in sermonibus suis, verum etiam in litteris sacris. Initio autem quot gentes sunt, tot linguae fuerunt. Deinde plures gentes quam linguae, quia ex una lingua multæ sunt gentes exortæ : linguae autem dictæ in hoc loco pro verbis ; quæ quia per linguam fiunt genere locutionis illo, quia his efficit, per id quod efficitur nominatur : sicut os dici solet pro verbis, sicut manus pro litteris. Tres sunt autem linguae sacræ : Hebræa, Graeca, Latina, quæ toto orbe maxime excellunt. His enim tribus linguis super crucem Domini a Pilato fuit causa ejus scriptæ. Unde et propter obscuritatem sanctorum Scripturarum harum trium linguarum cognitio necessaria est, ut ad alteram recurritur, dum si quam dubitationem nominis vel interpretationis sermo unius linguae attulerit. Graeca autem lingua inter cæteras gentium clarior habetur. Est enim et Latinis et omnibus linguis sonantior, cuius varietas in quinque partibus discernitur. Quarum prima dicitur ῥω̄ν, id est mista sive communis, qua omnes utuntur. Secunda Attica est, videlicet Atheniensis, qua usi sunt omnes Graeciae auctores. Tertia Dorica, quam habent Ægyptii et Syri. Quarta Ionica. Quinta Æolica,

qua se Æolisti locutus dixerunt, et sunt in tione Græcae linguae ejusmodi certi discrimen enim eorum ita est disperitus. Latinas autem quatuor esse quidam dixerunt, id est, priscam, Romanam, mistam. Prisca est, qua vel Italæ sub Jano et Saturno sunt usi, secundum habent carmina aliorum. Latina quæm sub regibus Tusciae cæteri in Latio sunt locuti XII Tabulæ fuerunt scriptæ. Romana, quæ p exactos a populo Romano gesta est, qua Plautus, Ennius, Virgilius poetæ : et ex o Græcus Cato et Cicero vel cæteri effuderunt, quæ post imperium latius promotum simul in moribus et hominibus in Romanam civitatem integratatem verbi per solœcismos et bar corrupiens. Omnes autem Orientis gentes ture lingam et verba collidunt, sicut Hebræ Omnes Mediterraneæ gentes in palato serunt, sicut Græci et Asiatici. Omnes occ verba in dentibus frangunt, sicut Itali et Syrus et Chaldaeus vicinus Hebræo est sermonans in plerisque et litterarum sono. Qui tem arbitrantur lingam ipsam esse Chaldae Abraham de Chaldais fuit. Quod si hoc r quomodo in Daniele Hebrei pueri lingam q noverant, doceri jubentur. Omnen autem unusquisque hominum sive Græcam, sive I sive cæterarum gentium, aut audiendo potes

aut legendo ex praeceptore accipere. Cum autem omnium hoguarum scientia difficultis sit cuiquam, nemo tam desidiosus est ut in sua gente positus suae gentis linguam nesciat. Nam quid aliud putandum est, nisi animalium brutorum deterior? Illa enim propriæ vocis clamorem exprimunt, iste deterior qui propriæ linguae caret notitia. Cujusmodi autem lingua locutus est Deus in principio mundi, dum diceret, Fiat lux, invenire difficile est: nondum enim erant linguae. Item qua lingua insonuit postea exterioribus hominum auribus, maximum ad primum hominem loquens, vel ad prophetas, vel dum corporaliter sonuit vox dicentis Dei: *Tu es Filius meus dilectus.* Ubi a quibusdam creditur illa lingua una et sola, quæ fuit

Antiquam esset linguarum divisio. In diversis quippe gentibus creditur quod eadem lingua illis Deus loquatur, qua ipsi homines utuntur ab eis intelligatur. Loquitur autem Deus hominibus non per substantiam invisibilem, sed per creaturam corporalem, per quam etiam et hominibus apparere voluit, quando locutus est. Dicit enim Apostolus: *Si linguis hominum loquar et angelorum; ubi queritur qua lingua angeli loquantur. Non quod angelorum aliqua linguae sunt, sed hoc per exaggerationem et acervationem dicitur. Item queritur qua lingua in futurum homines loquantur. Nunquam reperitur; nam dicit Apostolus, Sive linguae cessabunt.*

SIBYLLINORUM VERBORUM INTERPRETATIO.

(Hanc sibyllinorum verborum interpretationem Bedæ etiam a nonnulis ascriptam, ne desideraretur, hic apposuimus.)

Sibyllæ generaliter omnes feminæ dicuntur prophetantes, quæ ob divinam voluntatem, omnibus interpretari, et ventura pronuntiare solebant. Tadunt autem doctissimi auctores decem fuisse Sibyllas: quarum prima Persis, secunda Libyca, tertia Delphica est, quæ ante Trojana bella vaticinata est; quarta Cumæa, in Italia; quinta Eritrea, in Babylonie orta, dicta Eritrea, ab insula in qua ejus dicta sunt carmina; sexta Samiana, a Samo flumine Beneventano vocata; septima Almiteia, vel Cumana; octava Helleponica; nona Phrygia; decima Tiburtina Graece, Albunea Latine vocatur: ex eius carminibus multa de Deo et Christo scripta continentur. Fuit igitur haec Sibylla, Priamidis regis filia, et ex matre Hecuba procreata. Vocata est autem in Graeco Tiburtina, Latine vero Albunea nomine, vel Cassandra; et illa circuiens diversas provincias ac partes orbis, prædicavit Asiam, Macedoniam, Eostachiam, Agagusdeam, Ciliciam, Pamphyliam, et Galatiam. Cumque mundi partes vaticinus suis replesset, inde venit Ægyptum, Æthiopiam, Bragadam, Babyloniam, Africam, Libyam, Pentapolim, Mauritiam, et Palatinum. In omnes has provincias prædicavit, et spiritu prophetæ repleta, prophetavit bonis bona, malis mala. Scimus namque quæ in præconiis suis annuntiavit, et quæ in novissimis erant ventura prædicti. Audientes igitur famam ejus Romani, statim nuntiaverunt in conspectu senatorum. Mittentes ergo senatores legatos ad eam, fecerunt ipsam cum magno honore deduci Romanum. Centum igitur viri ex senatu Romano somnum in una nocte viderunt singuli. Videbant singuli quasi novem soles esse in cœlo, qui sigillatim divisæ, divisas in se figuræ habebant. Primus sol erat splendidus et fulgens super omnem terram. Secundus sol splendidior et magnus, ætheream habens claritatem. Tertius sol sanguineo colore flammiger, igneus et terribilis, ac demum splendidus satis. Quartus sol, quarta generatio est tempore Christi. Quintus sol erat tenebrosus, sanguineus et lampas, sicut in tonitruo tenebroso. Sextus sol tenebrosus nimis, habebat aculeum stimulum scorpionis. Septimus vero sol terribilis erat, et sanguineum iterum habens in medio gladium. Octavus autem sol erat effusus sanguineum habens colorem in medio. Nonus autem sol erat nimis tenebrosus, unum tamen habens radium fulgentem. Cumque Romanam ingressa esset Sibylla, videntes eam cives Romani, admirabantur nimiam pulchritudinem ejus: erat enim venusto aspectu, decora vultu, eloquens in verbis; atque Dei pulchritudine satis bene composita, suis auditoribus dulce præbebat eloquium. Venientes autem viri qui somnia viderant, dicunt ad eam: Magistra et domina, quam ad magnum decorum est corpus tuum, quem nunquam in feminis, præter te vidimus. Preca-

Bmur ut somnum quod omnes nos in una nocte vidi mus, quid futurum præmonstret aperias. Respondens Sibylla dixit ad eos: Non est æquum in hoc loco stercoribus pleno, et diversis contaminationibus polluto, sacramentum hujus visionis detegere. Sed venite ascendamus, ad Apenninum montem, et ibi annuntio vobis quæ ventura sunt civibus Romanis. Et fecerunt ut dixit. Quos interrogavit: et illi visionem quam viderant, narraverunt ei. At illa dixit ad eos: Novem soles quos vidistis, omnes futuras generationes præsignant. Quod vero dissimiles eos vidistis, dissimilis erit vita in filiis hominum. Primus autem sol, prima generatio est: erunt homines simplices et clari, amantes libertatem, veraces, mansueti, benignissimi, amantes consolationes pauperum, et satis sapientes. Secundus autem sol, secunda generatio est: erunt homines splendide viventes, crescentes multum, Deum colentes, sine malitia conversantes in terra. Tertius vero sol, tertia generatio est: exsurget gens contra gentem, et erunt pugnæ multæ in Roma. Quartus autem sol, quarta generatio est: erunt homines quod verum est abnegantes, et in diebus illis exsurget mulier de stirpe Hebræorum nomine Maria, habens sponsum nomine Joseph, et procreabunt ex ea sine commixtione viri, de Spiritu sancto, nomine Jesus: et ipsa erit virgo ante partum, et virgo post partum: qui ergo ex ea nasceretur erit verus homo, sicut omnes prophetæ prædicaverunt: adimplebitque legem Hebræorum, et adjungit sua propria insimul, et permanebit regnum ejus in sæcula sæculorum: nascente autem ex eo, exercitus angelorum a dextris et a sinistris erunt, dicentes, *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Veniet namque vox super eum dicens, *Hic est Filius meus dilectus, ipsum audite.* Erant ibi ex sacerdotibus Hebræorum, qui audientes haec verba, indignati dixerunt ad eam: Ista verba terribilia sunt. sileat haec regina. Respondens Sibylla dixit eis: O Judæi, necesse est ista fieri, sed vos non credetis in eum. Dixeruntque: Nos non credemus, quia verbum et testamentum dedit Deus patribus nostris, et non auferet manum suam a nobis. Respondit eis iterum: Deus cœli sibi generatus est Filium, ut scriptum est: qui similis erit Patri suo, et postea ut infans per aetas crescat, et insurgent reges in eum et principes terræ. In diebus illis erit Cæsari Augusto celebre nomen, et regnabit in Roma, et subjiciet omnem terram sibi. Non multi, vel non pauci; non tres, neque duo sunt dñi, sed unus Deus, solus et immensus, qui fecit cœlum, solem, stellas et lunam, frugiteraque terram et mare. Qui autem illum honorant, æternam vitam hereditabunt, perpetuum eujus ipsi hereditabunt paradisum. Mortuorum vero simul resurrectio erit, et claudorum cursus ve-